جوان

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
پنج‌شنبه ۲۳ تیر ۱۴۰۱ - ۱۴ ذی‌الحجه ۱۴۴۳
سال بیست‌وچهارم- شماره ۶۵۲۸ - ۱۶ صفحه
قیمت: ۳۰۰۰ تومان

تصویر سحابی کارینا از فاصله ۷۶۰۰ و تصاویر دیگر از فاصله ۱۳ میلیارد سال نوری از تلسکوپ جیمز وب دریافت شد

چشم پیش‌رونده بشر به آغاز آفرینش!

تصاویر «جیمزوب» از نزدیکی بیگ‌بنگ در گفت‌وگو با دکتر مهدی گلشنی، فیزیکدان و فیلسوف

تصاویر خیره‌کننده‌ای که جیمز وب اخیراً از پهنه بیکران هستی شکار کرده است، جلوه‌های حیرت‌آوری از هستی لایتناهی را هویدا می‌سازد و این تازه به تعبیر برخی مثل نزدیک شدن به یک دانه شن در بیابانی وسیع است. تصاویر رنگی از سفر ۱۳ میلیاردساله نور در قالب قدیمی‌ترین کهکشان‌ها یا این طور بگوییم نوزادهای اولیه خلقت و نوید نزدیک‌تر شدن به مهبانگ یا بیگ‌بنگ، شکوه بی‌نظیری را به رخ می‌کشد، جیمز وب در نشانه‌گیری‌های دیگر خود همچنین تصویری از سحابی کارینا در فاصله ۷۶۰۰ سال نوری و طیف سیاره Wasp 96 b را در فاصله ۱۱۵۰ سال نوری به زمین ارسال کرده و موفق شده است نشانه‌هایی از آب و ابر را در روی این سیاره بیابد | **همین صفحه**

بایدن در تل‌آویو ترامپ شد!

برنامه‌های رئیس‌جمهور امریکا
در ظاهر تغییر کرده ولی سیاست‌های او با محتوای سیاست سلفش فرقی ندارد

جو بایدن، رئیس‌جمهور امریکا که زمانی گفته بود اگر اسرائیلی وجود نداشت، امریکا آن را به وجود می‌آورد، دیروز سفری مناقشه‌برانگیز را به منطقه کلید زد؛ سفری که او به رغم برخی تغییرات در ظاهر برخوردها، پا جای پای دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سلف خود گذاشت. دولت دموکرات امریکا اغلب تظاهر به حمایت محتاطانه از عادی‌سازی کشورهای عربی با اسرائیل کرد و به جای آن، از مسیر روند صلح حمایت می‌کند، ولی منابع اسرائیلی دیروز گفتند که «اعلامیه قدس» بر تقویت عادی‌سازی روابط کشورهای عربی با تل‌آویو و گسترش دایره کشورهایی تأکید می‌کند که توافقنامه صلح با این رژیم امضا کرده‌اند. در میان دموکرات‌ها، اغلب اوقات ژست‌هایی برای مشروط کردن یا محدود کردن کمک‌های امریکا به اسرائیل، وجود داشته ولی بایدن کمک‌های واشنگتن به متحد اصلی خود در منطقه را از زمان اوباما و ترامپ افزایش داده است. بر اساس گزارش دیروز الجزیره، اسرائیل سالانه ۳/۸میلیارد دلار کمک از امریکا دریافت می‌کند و امسال یک میلیارد دلار دیگر به آن اعطا شد | **صفحه ۱۵**

تصاویر «جیمزوب» از نزدیکی بیگ‌بنگ در گفت‌وگو با دکتر مهدی گلشنی، فیزیکدان و فیلسوف

چشم پیش‌رونده بشر به آغاز آفرینش!

■ **حسن فرامرزی**

تصاویر خیره‌کننده‌ای که جیمز وب اخیراً از پهنه بیکران هستی شکار کرده است، جلوه‌های حیرت‌آوری از هستی لایتناهی را هویدا می‌سازد و این تازه به تعبیر برخی مثل نزدیک شدن به یک دانه شن در بیابانی وسیع است. تصاویر رنگی از سفر ۱۳ میلیاردساله نور در قالب قدیمی‌ترین کهکشان‌ها یا این طور بگوییم نوزادهای اولیه خلقت و نوید نزدیک‌تر شدن به مهبانگ یا بیگ‌بنگ، شکوه بی‌نظیری را به رخ می‌کشد، جیمز وب در نشانه‌گیری‌های دیگر خود همچنین تصویری از سحابی کارینا در فاصله ۷۶۰۰ سال نوری و طیف سیاره Wasp 96 b را در فاصله ۱۱۵۰ سال نوری به زمین ارسال کرده و موفق شده است نشانه‌هایی از آب و ابر را در روی این سیاره بیابد. عکس دیگر این تلسکوپ، پنج قلوی استفان را با جزئیاتی بی نظیر نشان می‌دهد، کهکشان‌هایی که میزبان میلیاردها ستاره هستند و تازه این همه در گوشه‌ای از هدف‌گیری تلسکوپی است که قطر آن در برابر بیکرانگی آسمان نزدیک به صفر است، اگر عدد شش و نیم متر را در برابر این پهنه بیکرانه قرار دهید کوچکی این شکارچی بشر برای رمزگشایی از رازهای خلقت بیشتر نمایان خواهد شد.

روزهای اخیر ناسا از عکس‌های پروژه ۱۰میلیاردی خود یعنی جیمز وب در رازگشایی از معماهای این خلقت بیکرانه رونمایی کرد. به قول معروف این تازه می‌تواند آغاز داستان کشفیات این چشم کنجکاو بشر در مدار یک و نیم میلیون کیلومتری زمین باشد. آیا می‌شود گفت که سرانجام بشر با فناوری دقیق خود به راز پیدایش خلقت، زمان و چگونگی آن پی خواهد برد و حرف آخر و ابطال‌ناپذیر را خواهد زد؟

در این که ذات علم، کاوش و کنجکاوی است تردیدی وجود ندارد اما این که علم روزی به نقطه‌ای برسد که درباره یک پدیده - مثلا آغاز هستی و پیدایش آن - حرف آخر را بزند، مطمئن باشید که این اتفاق نخواهد افتاد. این را نه تنها من که مهم‌ترین فیزیکدان‌ها و نوابغ این عرصه با تجربه زیسته علمی خود اذعان کرده‌اند. ریچارد فاینمن، از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین فیزیکدان‌های قرن بیستم می‌گوید: ما هرگز نمی‌توانیم حرف آخر را بزنیم، همچنان که این حرف را پلانک هم می‌زند.

در واقع دانشمندان این عرصه بیش از همه به محدودیت کاوش‌های خود آگاه هستند.

بله، علم حقیقی همواره با تواضع و خضوع پیش می‌رود و فیزیکدان‌ها هم از این قاعده مستثنا نیستند و اساساً علت این که علم پیش می‌رود همین است. اگر ما در یک نقطه دچار انجماد و جمود می‌شدیم کاوش‌ها بی‌معنا می‌شد. نظریه‌های جدید می‌آیند و نظریه‌های پیشین را ابطال می‌کنند. ما روزی از وجود فقط دو نیرو در فیزیک سخن می‌گفتیم بعد به چهار نیرو رسیدیم اما خودمان هم می‌دانیم تا چه اندازه دست‌مان خالی است.

وقتی به تصاویر خیره‌کننده جیمز وب نگاه می‌کنیم این دست خالی بودن تا چه اندازه بر ما نمایان می‌شود؟

اخترشناسان بر این موضوع اذعان دارند که ما فقط ۵درصد ماده عالم را می‌شناسیم، حالا این محدودیت ابزارهای کاوش در آسمان را که شامل جیمز وب هم می‌شود در کنار همین گزاره قرار دهید تا ببینید عالم تا چه اندازه شگفت است و ما هیچ درباره‌اش نمی‌دانیم. آنچه آخرین نظریه‌های امروز در این باره بر آن پافشاری می‌کنند این است که ما ۹۵ درصد ماده عالم را نمی‌شناسیم، اصلاً ماهیت آن را نمی‌شناسیم و نکته جالب توجه این است که از این ۹۵ درصد، ۷۰ درصد انرژی تاریک است، در واقع سه چهارم هستی از انرژی تاریک تشکیل شده است.

لفظ تاریک ناظر به چیست؟

تاریک یعنی دانش ما درباره ماهیت این انرژی خاموش است و نمی‌دانیم جنس این ماده که این همه سهم در این عالم دارد، چیست ولی تا این حد می‌دانیم این ماده از چنین وزنی در هستی برخوردار است. روی این اصل است که یکی از مشهورترین کیهان‌شناس‌های امریکا حرف معقولی می‌زند و می‌گوید ما با آگاهی و اشرافی که بر پنج، شش درصد از ماده تشکیل‌دهنده این هستی داریم، صلاحیت قضاوت درباره آن را نداریم.

پس علاوه بر محدودیت‌های ابزاری ما محدودیت‌های شناختی هم داریم.

بله اما علم توانسته است با اعتراف و اذعان به این محدودیت‌ها به توسعه قلمرو خود بپردازد. ماکس پلانک یکی از فیزیکدان‌های بسیار دانا که اینشتین بسیار به او احترام می‌گذاشت و سرنخ نظریه کوانتوم به او می‌رسد می‌گوید علم ما محدودیت‌های خودش را دارد.

شما به منابع اسلامی و قرآن هم اشراف و آگاهی دارید. این کشفیات کدام آیه را در ذهن شما بیدار می‌کند؟

در قرآن آیه‌ای وجود دارد که می‌فرماید: سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ /ما آیات خود را در آفاق جهان و نفوس بندگان کاملاً هویدا و روشن می‌گردانیم تا ظاهر و آشکار شود که خدا بر حق است. آیا همین حقیقت که خدا بر همه موجودات عالم پیدا و گواه است کفایت نمی‌کند؟

پس به یک معنا آنچه در قالب این کشفیات روی می‌دهد دور از انتظار نیست؟

خداوند خود وعده داده است که آیات خود را در آفاق به آدمیان نشان خواهد داد بنابراین این که ما به واسطه جیمز وب یا هر دست‌ساز دیگر بشر به دریافت تازه‌ای از عالم، ابعاد آن، عناصر و مبدأ آن برسیم دور از انتظار نخواهد بود. مگر ما در قرن نوزدهم، انرژی هسته‌ای داشتیم؟ اما اکنون انرژی هسته‌ای کشف شده و بسیاری از روندها وابسته به این نوع انرژی است. مسلماً استقرار این تلسکوپ در فضا هم اطلاعات و داده‌های بیشتر و بهتری را در اختیار فیزیکدان‌ها و اخترشناس‌ها قرار خواهد داد اما باز این به معنای رسیدن به حرف آخر نیست.

به قول حافظ: این راه را نهایت صورت کجا توان بست.

یک روزی نظریه کوانتوم آن قدر قطعی و مسلم می‌نمود که کسی نمی‌توانست خلاف آن را مجسم کند اما استاد ما در برکلی در واپسین سال‌های عمر خود می‌گفت از این نظریه باید عبور کنیم و سراغ نظریه‌های دیگر برویم.

خاصیت علم این است: پیش روندگی.

پلانک همین حرف را می‌زند: پیش‌روندگی، علم است، بنابراین «جیمز وب» چشم پیش‌رونده بشر در این گیتی است و البته هرچقدر این پیش‌روندگی بیشتر باشد، بیشتر انسان را به خشیت و حضور می‌کشاند. ابوریحان بیرونی از بزرگ‌ترین عالمان جهان اسلام همین حقیقت را بازگو می‌کند که علم باید در نهایت به خشیت برسد چون انسان را دچار حیرت می‌کند، اتفاقی که امروز شما با مشاهده تصاویر این تلسکوپ حس می‌کنید، وقتی آن قدرت لایتناهی و بی‌نهایت را در برابر خود می‌بینید.

با این تصاویر چیزی در درون ما تکان می‌خورد که از جنس روزمرگی نیست.

و همین زیبایی علم است.

به عنوان ایرانی دوست داریم سهم بیشتری در این نوع فناوری‌ها و اکتشافات داشته باشیم. دیدگاه‌تان درباره امکان و توانایی دانشمندان ایرانی و آینده تکنولوژی ایران برای این هدف چیست؟

شما اگر به بیانات مقام معظم رهبری دقت کنید ایشان بر دو نکته تصریح دارند. اول اینکه علم، نیازهای کشور را رفع کند. دوم اینکه منشأ نوآوری باشد اما با این مدل و معیارهایی که در دانشگاه‌ها و وزارت علوم ما حاکم شده است، انتظار این که ما در این مسیر حرکت روبه‌جلویی داشته باشیم واقع بینانه نیست، مگر ریل گذاری‌های ما در توسعه دانش دچار تحول جدی شود.

رهبر معظم انقلاب: در ترکیب شعر، صدا و آهنگ زبده گزینی کنید

جشنواره ملی و بین‌المللی سرود فجر با پیام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای آغاز به کار می‌کند

صفحه ۱۶

جانشین سازمان بسیج مستضعفین در نشست خبری مطرح کرد

غدیر عامل وحدت شیعه و سنی و تقویت جبهه مقاومت است

سردار قریشی با اشاره به اینکه غدیر ترسیم یک وحدت بزرگ در مسیر بشریت است تأکید کرد عامل مقاومت و وحدت مستضعفین در برابر مستکبران همین اعتقاد به امامت امیرالمومنین(ع) و درس گرفتن از سیره پیامبر(ص) است.

به گزارش جوان، سردار سید قاسم قریشی، جانشین رئیس سازمان بسیج مستضعفین صبح دیروز در نشست خبری ستاد مردمی بازسازی واقعه غدیر خم با گرامیداشت عید سعید غدیر خم این عید را از نورانی‌ترین و مهم‌ترین نقاط تاریخ بشریت دانست و گفت: پیامبر اسلام با ابلاغ وحی الهی یک مسیر نورانی همراه با رسیدن به ولایت را ترسیم کردند.

قریشی با اشاره به اینکه این روز از چنان عظمتی برخوردار است که امروز غدیر در دل همه مسلمانان شعله می‌کشد، به طوری که اهل سنت و تشیع به حقانیت آن قائل هستند، افزود: ما قائلیم باید پیام پیامبر اسلام در این روز تا روز رستاخیز به آیندگان برسد. اگرچه تا امروز این رسالت آنگونه که باید انجام نشده است.

وی با بیان اینکه موظفیم این پیام را به گوش همه نسل‌ها برسانیم تأکید کرد: بسیج مستضعفین طی سال‌های اخیر برنامه‌هایی به همین مناسبت تدارک دید که بازسازی واقعه غدیر در ۱۴۵ نقطه، برگزاری ۱۲۵۰ نمایشگاه مرتبط، اجرای سرودهای انقلابی و غدیری از سوی ۳ هزار گروه سرود، برگزاری نمایشگاه‌های آثار تجسمی و برپایی موکب‌های هنری، صنایع دستی، اینترنتی از اهم برنامه‌ها است.

سردار قریشی با اشاره به مقوله اطعام در این ایام گفت: توزیع بیش از ۲ میلیون پرس غذا در کنار بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار بسته کمک معیشتی و میلیون‌ها بسته معیشتی از سوی مردم در این روز از دیگر برنامه‌های بسیج است.

وی با اشاره به برنامه‌های مناطق سنی نشین تأکید کرد: استقبال از مراسمات غدیر در این استان‌ها بسیار قابل توجه است که در ۴۰ نقطه بازسازی واقعه غدیر انجام می‌شود.

جانشین سازمان بسیج با تأکید بر اینکه ریشه همه وقایع اسلامی در غدیر است تصریح کرد: باید این روز را مانند عاشورا و اربعین و نیمه شعبان گرامی داشت تا بیان پیامبر در روز غدیر به درستی نسل به نسل منتقل شود.

قریشی با اشاره به اینکه غدیر ترسیم یک وحدت بزرگ در مسیر بشریت است، تأکید کرد: عامل مقاومت و وحدت مستضعفین در برابر مستکبران همین اعتقاد به امامت امیرالمؤمنین و درس گرفتن از سیره پیامبر است.

وی با اشاره به اینکه یکی از محورهای اساسی بیانیه گام دوم پرداختن به مقوله امامت و غدیر است تأکید کرد: استقبال مردم از سرود سلام فرمانده بیانگر واقعیتی است که از غدیر آغاز شده است. این سرود استمرار یک حقوق جهانی در طول تاریخ است. این روز برای وحدت و انسجام مسلمانان بسیار اثرگذار است.

شعار امسال بازسازی غدیر

حسین ظریف‌منش، رئیس شورای سیاستگذاری ستاد مردمی بازسازی واقعه غدیر در ادامه این نشست، از بازسازی واقعه غدیر در ۱۴۵ نقطه کشور خبر داد که بیش از ۴۰ صحنه بازسازی این واقعه برای برادران اهل سنت را داریم و این بنابر درخواست خود آنهاست.

ظریف‌منش در مورد ماهیت برگزاری این برنامه خاطر نشان کرد: بازسازی غدیر یک کار معرفتی است، یعنی صرفاً بیان شادی و برگزاری جشن نیست، هرچند به شکل خاص برای شادی هم شده، ما باید غدیر را به مردم و جهان بشناسانیم. این کار یک کار هنری است.

مدیر عامل بنیاد بین‌المللی غدیر «همه پیام‌رسان رسول خدا (ص) در غدیر باشیم» را شعار امسال ستاد مردمی بازسازی غدیر عنوان کرد.

در پایان این نشست از پوستر پیام غدیر رونمایی شد.

«برج استخراج» بومی‌سازی شد

■ برج‌های استخراج در صنایع مختلف داروسازی، نفت، پتروشیمی، مواد آلیاژی و هسته‌ای کاربردهای گسترده‌ای دارند. از این برج‌ها برای جداسازی مواد و فلزات استفاده می‌شود و تاکنون برای واردات آنها وابسته به اروپا بودیم. با بومی‌سازی دانش فنی برج‌های استخراج، ایران جزو پنج کشور صاحب این فناوری در جهان شده‌است. در صنایع بزرگی چون نفت، گاز و پتروشیمی، به منظور جداسازی هیدروکربن‌ها از یکدیگر معمولاً از برج تقطیر یا جداسازی استفاده می‌شود | **صفحه ۳**

مطالبه‌گر در برجام ایران است نه طرف‌های مقابل

■ وزیر امور خارجه فرانسه بار دیگر مدعی شد که پنجره احیای برجام رو به بسته شدن است و تنها چند هفته تا پایان فرصت برای احیای توافق هسته‌ای باقی مانده است. کولونا در جمع نمایندگان پارلمان فرانسه با متهم کردن تهران به بازگشت به مواضع قبلی در جریان مذاکرات دوحه، گفت که این وضعیت دیگر قابل ادامه نیست. سخنگوی وزارت خارجه اظهارات کولونا را اینطور پاسخ داد: «کسی که در مقام مطالبه‌گر و سؤال‌کننده قرار دارد، دولت جمهوری اسلامی ایران است.» | **صفحه ۱۵**

مردم روستا هنوز عطر پیکر «مندلی طلا» را به یاد دارند

■ فرزند شهید محمدعلی پورعلی معروف به «حر جبهه‌ها» در گفت‌وگو با «جوان»: چند وقتی می‌شد که مطالب کذبی درباره پدرم در فضای مجازی منتشر شده بود. افرادی که هیچ شناختی از شهید نداشتند می‌گفتند «شهید محمدعلی پورعلی معروف به مندلی طلا تا قبل از شهادت، اقدام به تولید و پخش مشروبات الکلی در روستا می‌کرد!» نشر این مطالب تماماً تهمتی بود که به پدرم زده شد. ما از شنیدن و دیدن این مطالب در فضای مجازی بسیار ناراحت شدیم. پدرم متولد دوم فروردین ۱۳۳۷ بود که در ۱۲ تیر ۱۳۶۵ به شهادت رسید | **صفحه ۳**

یادداشت سیاسی
حسین عبداللهی فر
بایدن به اهداف سفر خود نمی‌رسد
صفحه ۲

یادداشت بین‌الملل
سید رحیم نعمتی
تنش‌آفرینی امریکا در خارج نزدیک چین
صفحه ۱۵

یادداشت حوادث
حسین فصیحی
چرایی وصلت‌های خونین
صفحه ۱۴

یادداشت ورزشی
شیوا نوروزی
فصل نقل و انتقالات، بهار دلالان
صفحه ۱۳